

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości

z dnia 18 sierpnia 1922 r.

w przedmiocie przepisów przejściowych o używaniu języka polskiego w sądownictwie i notaryacie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. № 73 poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dn. 18 października 1921 r. (Dz. U. R. P. № 85 poz. 608) w związku z ostatnim ustępem art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. № 69 poz. 449) stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

§ 1. Językiem urzędowym w sądownictwie i notaryacie jest język polski.

Obowiązujące dotychczas w górnośląskiej części Województwa Śląskiego przepisy o języku urzędowym w sądownictwie i notaryacie zachowują moc obowiązującą z tą odmianą, że w miejsce języka niemieckiego wstępuje język polski, i ze zmianami wprowadzonymi niniejszem rozporządzeniem.

§ 2. Prawo używania języka urzędowego lub języka niemieckiego przyznane w postępowaniu przed sądami zwyczajnymi w polsko-niemieckiej konwencji górnośląskiej, zawartej dnia 15 maja 1922 r. w Genewie, przysługuje także w postępowaniu przed notariuszami, mającymi siedzibę w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

§ 3. Sędzia, urzędnik wymiaru sprawiedliwości lub notariusz, nie będący w stanie spełniać czynności urzędowych w języku urzędowym (art. 1), może przy spełnianiu ich posługiwać się językiem niemieckim, a to: sędzia i urzędnik wymiaru sprawiedliwości przez jeden rok po objęciu służby w sądownictwie polskim, sędzia komisoryjny, podprokurator komisoryjny i notariusz do dnia 15 lipca 1926 r.

Jeżeli takie osoby zwracają się w swoich czynnościach urzędowych do władz lub urzędów, mających siedzibę w innych częściach Rzeczypospolitej Polskiej, odnośne pisma winne być wystosowane tylko w języku polskim.

Jeżeli wobec osoby urzędowej, wspomnianej w ustępie pierwszym, strona interesowana składa oświadczenie w języku urzędowym, należy przybrać zaprzysiężonego tłumacza, choćby strona nie oświadczyła, że językiem niemieckim nie włada.

§ 4. Przepisy, określające wyjątki od zasad, wyrzeczonych w § 3, wyda w miarę potrzeby Minister Sprawiedliwości.

§ 5. Prawa, zastrzeżone w art. 140—146 powołanej w § 2 konwencji, stosują się aż do dnia 15 lipca 1926 r. także do adwokatów, o ile oni nie są w stanie spełniać swych czynności w języku polskim.

§ 6. Przepisanych w art. 143 powołanej powyższej konwencji tłumaczeń na język polski będzie się wymagało dopiero od dnia 1 kwietnia 1923 r.

§ 7. Jeżeli sędzia jednostkowy lub przewodniczący sądu, przed którym rozprawa się toczy, nie włada językiem polskim, lub jeżeli w gronie sędziowskim zasiada sędzia, nie rozumiejący po polsku, rozprawa toczy się w języku niemieckim, o ile wszyscy sędziowie, a w sprawach karnych także przedstawiciel prokuratury, oraz oskarżony lub jego obrońca, tym językiem władają.

O ile stawający do rozprawy w przypadku powyższym posługują się językiem polskim, członek sądu, rozumiejący po polsku, tłumaczy ich przemówienia, oświadczenia i zeznania na język niemiecki. Sąd może przywołać tłumacza.

§ 8. Jeżeli przy rozprawie w sprawie cywilnej adwokat przemawia w języku niemieckim, treści przemówienia nie tłumaczy się, gdy wszyscy sędziowie władają językiem niemieckim.

Od uznania sądu zależy, czy i o ile adwokatowi, nierozumiejącemu języka polskiego, należy przetłumaczyć na język niemiecki istotną treść rozprawy, toczącej się w języku polskim.

§ 9. Jeżeli przy rozprawie w sprawie karnej adwokat broni w języku niemieckim, tłumaczy się na jego wniosek istotną treść rozprawy, toczącej się w języku polskim, którego obrońca nie rozumie.

§ 10. Protokół spisuje się w języku, w którym odbywa się rozprawa.

§ 11. Wyroki pisze się w języku polskim, — w języku niemieckim zaś tylko wtedy, gdy członek sądu, mający pisać wyrok, językiem polskim dostatecznie nie włada. Wyrok podpisują sędziowie, władający językiem, w którym go napisano.

Jeżeli wyrok pisze się w języku niemieckim, (art. 1), tłumaczy się go — z wyjątkiem opisu stanu rzeczy i motywów na język polski, tłumaczenie to tworzy istotną część składową wyroku, umieszczaną w jego wypisach na samem czelu. Pod względem wykonalności i prawomocności wyroku miarodajnym jest jego tekst polski. W razie różnicy między tekstem polskim a niemieckim sprostowanie tekstu polskiego może nastąpić tylko w drodze uchwały, wydanej przez jednego z sędziów z wykształceniem prawniczym, wyznaczonych w tym celu corocznie przez prezesa właściwego sądu okręgowego, a przy wyrokach sądu apelacyjnego przez prezesa tegoż sądu.

§ 12. Minister Sprawiedliwości może zarządzić odpowiednie stosowanie przepisu ustępu pierwszego § 11 do innych rozstrzygnięć sądowych, które są lub mogą być wykonalne.

§ 13. Przepisy, zawarte w poprzednich paragrafach, stosują się odpowiednio także do sądowych i notarialnych dokumentów dobrej woli, o ile postanowienia, zamieszczone poniżej, nic innego nie stają.

§ 14. Minister Sprawiedliwości jest władny wydać zarządzenie w przedmiocie sporządzania przetłumaczeń polskiego w razie spełniania czynności w języku

niemieckim, w przedmiocie niezaprzyśiężonych stale tłumaczy, których także przybierać można celem sporządzenia przepisanych tłumaczeń na język polski lub na język niemiecki, w przedmiocie zaprzysiężenia takich tłumaczy i wykonywania nad nimi nadzoru, oraz w przedmiocie kar porządkowych za niestosowanie się notariuszów do przepisów odnośnego rozporządzenia.

§ 15. Jeżeli strona przy przedsięwzięciu aktu dobrej woli chce oświadczenie swoje złożyć w języku niemieckim, nie potrzebuje składać oświadczenia, że językiem polskim nie włada lub że chce zeznawać w języku niemieckim, ani też nie potrzeba żadnego protokularnego stwierdzenia w powyższych kierunkach.

§ 16. Czynności, wymienione w § 183 niemieckiej ustawy o czynnościach dobrej woli i w art. 56—59 takiejże ustawy pruskiej, należy przedsięwziąć tylko w języku polskim; postanowienie to nie obowiązuje sędziów, urzędników wymiaru sprawiedliwości i notariuszów, nie posiadających znajomości języka polskiego, na czas do dnia 1 stycznia 1923 r.

§ 17. Sędzia lub notariusz, który spisał akt w języku polskim lub w języku niemieckim, ma prawo protokół ze swej czynności przelożyć w całości lub w wyciągu na język niemiecki względnie na język polski, albo takie tłumaczenie poświadczyć z tym samym skutkiem prawnym, jak tłumacz zaprzysiężony, o ile wedle przedłożonego przezeń prezesowi sądu okręgowego oświadczenia pisemnego obydwoma językami poprawnie włada.

§ 18. Posługiwanie się językiem niemieckim wbrew przepisom, w powyższych paragrafach zawartym, nie pociąga za sobą ujemnych skutków prawnych dla stron, z wyjątkiem naruszenia przepisu § 6 i ustępu pierwszego § 11.

§ 19. Wszelkie według dotychczasowych ustaw konieczne oznaczenia firmowe i inne, jakoto: „Offene Handelsgesellschaft”, „Aktiengesellschaft”, „Kommanditgesellschaft auf Aktien”, „Gesellschaft mit beschränkter Haftung”, „eingetragene Genossenschaft mit unbeschränkter Haftpflicht, mit beschränkter Haftpflicht, mit unbeschränkter Nachschusspflicht” i t. p. należy zastąpić odpowiednimi oznaczeniami polskimi, jako to: „Spółka jawna”, „Spółka Akcyjna”, „Spółka akcyjno-komandytowa”, „Spółka z ograniczoną poręką”, „Spółdzielnia zapisana z nieograniczoną odpowiedzialnością, z ograniczoną odpowiedzialnością, z nieograniczonym obowiązkiem dopłaty” i t. p.

Zastępcy prawni firm i osób prawnych są obowiązani wnioski w myśl powyższego przepisu przedłożyć sądowi do sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia pod rygorem kar porządkowych z § 14 kodeksu handlowego i § 160 prawa spółkowego.

Wniosku takiego nie uważa się za zmianę statutu.

Na przyszłość wolno firmy i osoby prawne zapisywać do rejestrów i do ksiąg gruntowych tylko z oznaczeniami, zmienionymi stosownie do ustępu pierwszego.

§ 20. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości:
W. Makowski
